

vanje in splošnejšo inicialno izobrazbo, ki naj bi omogočala večkratno specializacijo in spremembo poklica, pa je, kot kaže, vendarle še vedno najboljši odgovor predvsem zato, ker se s sprejemanjem takega odgovora vzgoja in izobraževanje preobražata bolj v cilj kot sredstvo.

Prilagajanja univerze

Problemi univerzitetnega izobraževanja, skupaj z njim pa problemi izobraževanja nasploh, so se med drugim pokazali ob študentskih revolutih konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let. Strukturno pogojevanost teh problemov, utemeljenost in njihov globlji kontekst pa je dešifriralo družboslovje, razvito iz novih paradigem. Sčasoma so se ti problemi pokazali kot problemi (re)produkcije znanja v spreminjajočih se družbenih okvirih. Šlo je skratka za dokaj konfliktne odgovore na vprašanja o tem, koliko ljudi izobraževati na najvišji ravni, kakšno izobrazbo jim ponuditi in slednjič za problem svobode posameznika glede na birokratsko definirane družbene potrebe po izobraževanju. Vsaj v začetku polemik je predvsem v Evropi h konfliktni zaostrenosti prispevala teorija razrednega boja, ki je na eni strani v izobraževanju videla polje ideološkega spopada in na drugi strani v socialnih kazalcih simptome družbene nepravilnosti. Konflikt najmanj dveh širokih tendenc reforme univerze, ki ju je Jürgen Habermas, kot smo že omenili, zajel s pojmom *tehnokratske in humanistične reforme*,¹² sicer ni bil nemudoma rešen, toda osemdeseta leta so bolj pritrdila zagovornikom humanistične reforme, torej zagovornikom čim bolj odprtega pristopa v izobraževalni sistem ter demokratizacije učno-vzgojnih procesov, saj se je izkazalo, da v danem trenutku sami »tehnokrati« niso dojeli pomena znanja *per se* v nastajajoči tehnologizirani in poznanstvenjeni paradigmi družbenosti. Toda to ne pomeni, da »tehnokrati in birokrati« niso uveljavili vsaj nekaterih elementov zamišljene reforme, ki naj bi po Habermasu vodili k visoki šoli kot »najvišji poklicni šoli«. ¹³ Še zlasti v Nemčiji je bil izid pravzaprav kompromis, v okviru katerega se je ohranila določena stopnja akademske avtonomije, hkrati pa je država implementirala omejitve vpisa.

Leta študentskih nemirov so označila razprave o reformi univerze tudi v Sloveniji. Na takrat edini slovenski univerzi v Ljubljani so se razprave o njeni vlogi pravzaprav gibale v podobnih razponih kot v vrsti držav Zahodne Evrope. V pomembnem delu je šlo za vprašanja notranje organizacije univerze, njenih metod dela, participacije študentov v upra-

¹² Jürgen Habermas, *Protestbewegung und Hochschulreform*, Frankfurt am Main 1969.

¹³ N. d., 59.